

Tisztelt Önkormányzat!

Alulírott Fekete Éva a Zöld Akciócsoport, helyi lakosokból álló informális csoport által is megfogalmazott és képviselt észrevételeket és javaslatokat kívánom hozzáfűzni a Nyíregyháza MJV Település Fejlesztési Terv 2023 című dokumentumhoz.

Általános észrevételek

A **A1. Megalapozó vizsgálat** című dokumentum részletesen körüljárja azokat a jogszabályi kereteket, összefüggéseket és tendenciákat, melyeknek figyelembe vétele nélkül nem valósítható meg ilyen volumenű, egy megyei jogú város dinamikusan változó lakosságszámú közösségének életét több évre és szerteágazóan befolyásoló komplex koncepció. A hivatkozott dokumentum egyebek mellett kitér a 1.11. KÖRNYEZETIÁLLAPOT-JELLEMZŐK részben azokra az adottságokra, melyekkel városunk környezeti szempontból rendelkezik, majd kitér a KLÍMAVÁLTOZÁS HATÁSAI (169. oldal) című szakaszban azokra a kihívásokra, melyekkel településünk adottságai miatt szembe kell nézzen a jelenben és a jövőben. Az első bekezdés első mondata és az első bekezdése olyan tényt állapít meg, melynek figyelembe vétele a teljes koncepció megalkotásánál kiemelt prioritást kellene élvezzen:

"A klímaváltozás okozta negatív hatások Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyét az országos átlaghoz képest nagyobb mértékben érik. Az évi középhőmérséklet az országnak ezen részében nőtt a legintenzívebben az elmúlt évtizedekben. Meg kell említeni, hogy a városok és főleg a nagyobb városok, mint Nyíregyháza klímája jelentősen eltér közvetlen természetes környezetük éghajlatától, ami a városi felszínnek jellegzetes tulajdonságaival magyarázható. A szűk utcák, a főként sötét színű burkolt felületek, a nagyobb, akár teljesen növényzetmentes településrészek és az épületek nagy hőkapacitása révén a városok légköre a környező területektől átlagosan melegebb, szárazabb és aktívabb felszíni légáramlási rendszerrel jellemezhetőbb. Ezek a hatások az éghajlatváltozás bizonyos jellemzőit felerősíthetik, ezáltal növelhetik a város kitettségét, sérülékenységét annak méretétől, gazdasági és földrajzi helyzetétől függően." (A.1., 169.o.)

Általános megállapításként kívánom a teljes dokumentációval és koncepcióval kapcsolatban megjegyezni, hogy bár a koncepcióalkotók mindezeket megalapozó tényezőként felismerik és konkrétan azonosítják, a tényleges tervek megfogalmazásánál figyelmen kívül hagyják, vagy nem kellő nyomatékkal veszik figyelembe. Az adatlap további szakaszában kiemelek néhány olyan konkrétumot a teljesség igénye nélkül, ahol mindezek világosan kitűnnek és melyeknek e szakaszban módosítását, figyelembe vételét, és a kész koncepcióba illesztését kérem a koncepcióalkotóktól.

Az A.1. A megalapozó dokumentáció, 1.11.3. LEVEGŐTISZTASÁG ÉS VÉDELEM szakaszában összefoglalt, a város levegő minőségét befolyásoló tényszerű megállapítások alapján joggal hiányolható a koncepcióból a várost körülvevő, már 100 éve is tervezett véderdő koncepciójának legalább vázlatos kijelölése és az ehhez rendelt költségek pontos megtervezése a tervekben. Míg az ipari park fejlesztésének ütemezése részletesen és alaposan megtervezésre került a koncepcióban, ez a lakosok védelmét szolgáló védelmi erdő sáv csak említés szintjén szerepel a dokumentumban. A B.1.1. Településfejlesztési terv című dokumentum "3.1.7. Zöld és kék infrastruktúra átfogó, hálózatos fejlesztése", valamint "3.1.7.1. A zöldfelületi rendszer hálózatának erősítése, szigetszerű zöldfelületi elemek hálózatos összekapcsolása szakaszában" (74. oldal) kiemelten fontos feladatként határozza meg a koncepcióalkotó, de túl általánosan fogalmazza meg a cselekvési tervben Nyíregyháza

teljes közigazgatási területét érintő hálózatos integrált fejlesztési csomagját, a zöldfelületi rendszer hálózatának erősítését, melyeknek konkrétumait a megvalósítási módjára, a tervezett költségre vonatkozóan a koncepció további részében sem részletezi, miközben maga is "kiemelten kezelendőnek tekinti egy a város körüli zöld gyűrű- összefüggő rendszer kialakítását(lásd: 75. oldal). Javasolom, javasoljuk a zöld gyűrű kijelölését a költségek tervezhetősége és a területek átsorolására gyakorolt hatása miatt a koncepció megalkotásának ebben a szakaszában az ipari park fejlesztés ütemezésének részletességéhez hasonlóan.

A B.1.1. Településfejlesztési terv, 3.2. A fejlesztések pénzügyi terve és annak ütemezése című táblázat (77. oldal) megértéséhez szükségesnek tartom a becsült forrásigény esetében a mértékegység és az érték pontos meghatározását. A táblázat adatai jelen formában nehezen értelmezhetők, arányai aggályosak, hiszen azt láthatjuk, hogy a nem azonosított egységből a Déli ipari park akcióterület 15000 egységet, Sóstógyógyfürdő attrakciófejlesztése 7000, míg a rendkívül fontos, a lakosság egészségének életére hosszú távon is jelentős hatást gyakorló, teljes zöld-kék infrastruktúra fejlesztése - 4.1.6.1. A zöldfelületi rendszer hálózatának erősítése, szigetszerű zöldfelületi elemek hálózatos összekapcsolása és a 4.1.6.2. A települési vízgazdálkodás és csapadékvíz-gazdálkodás - összesen 15000 egységet igényel a koncepciót megalkotók szerint. Kérem ennek tisztázását válaszukban.

A B.1.1. Településfejlesztési terv, 4.2.2.2. DÉLI IPARI PARK akcióterület (AT-2.) bemutatása, fejlesztési céljai és tevékenységei (86. oldal) fejezet számos aggályos tényt fogalmaz meg. Egyik ilyen, hogy a több ütemben lezajló bővítés keretében 940 hektárra nő az ipari park területe, mely szembeállítva a város tüdejeként is emlegetett Sóstói-erdő 400 hektáros méretével kétségbe vonhatóan szolgálja a jövő nemzedékek érdekeit. Ezt támasztja alá az is, hogy a részletes cselekvési programból világosan kiderül, a korábban említett szeparátorfólia gyár mellett komplett akkumulátorgyártó üzem is helyet kap a területen, mely más hazai településeken tapasztalt esetek alapján közismerten szennyező, veszélyes a helyi lakosságra. Kérem a Zöld Akciócsoport, mint helyi lakosokat tömörítő informális csoport nevében is, hogy a koncepcióban az ipari parkkal kapcsolatos szabályozásban súlyozottan és kötelező érvennyel jelenjen meg a saját költségre kialakított legalább 25 méter széles védelmi erdősávok kialakítása az üzemek körül. Emellett kérem, hogy a napelemek telepítésével kapcsolatban kerüljön beépítésre a tervbe, hogy az az ipari park területén nem történhet további zöldfelületek elvonásával, csak a csarnokok és a parkolóhelyek fölé telepítve.

A B.1.1. Településfejlesztési terv 3.1.3 Lakóterület fejlesztések fejezetben (59. oldal) ezt olvashatjuk:

"A Nyíregyháza Megyei Jogú Városba települő új gyárak jelentős élő-munkaigényűek, a szükséges munkaerőt prognosztizálhatóan nemcsak a város és agglomerációjában élő lakosság köréből, hanem távolabbról is – akár külföldről érkező vendégmunkások – érkezők adják majd. "

A nagy gyárak betelepítésével együtt várható megnövekedett lakószám miatti "puffer lakóterületek" kialakítása mellet az alábbiakat fogalmazza meg a koncepció alkotó:

"A településen több minőségi ingatlan-kategóriában várható piaci igény megjelenése, a betelepülő

cégek felső- és középvezető, valamint családjaik igénye nem egyeztethető össze az ideiglenesen hazánkban tartózkodó, adott ideig munkát vállaló, család nélkül érkező vendégmunkások szállás igényével."

Mindezek együttesen a koncepció egészével kapcsolatban vetnek fel kérdéseket. Ilyen kérdés a lakhatással szorosan összefüggő közlekedés és más, például humán szolgáltatások infrastruktúra-fejlesztésének kérdései. A teljes koncepció cselekvési terveiben túl általánosan, vagy egyáltalán nem szerepelnek kalkulációk arra nézve, hogy a betelepülő új lakosok közlekedése és parkolása, az új gyárak ipari késztermékeinek és melléktermékeinek szállítása milyen terheket ró a város közlekedési infrastruktúrájára és arra sem, hogy ezekre az új kihívásokra hogyan kívánja a város vezetése koncepciózusan felkészülni.

A 3.1.3 pontban vázolt lakosság szám növekedés felveti továbbá például az egészségügyi szolgáltatások kapacitásfejlesztésének szükségességét, melyről a koncepció szintén nem tartalmaz konkrétumokat.

Egyebek mellett a 3.1.2.1. Sóstógyógyfürdő attrakciófejlesztése, turisztikai és kiszolgáló területeinek bővítése szakaszban olvashatunk a Sóstógyógyfürdőn "a teljes zóna meglévő parkolási gondjairól" és a tervezet egy másik szakaszában a kétszer 2,5 hektár zöldfelület elvonásával járó parkolóhely kialakításáról is, mint e probléma tervezett megoldásáról. Észrevételem szerint ez az 5 hektár és az ipari park jelentős növelését szolgáló többszáz hektár zöldterület elvonás már a tervben is ellentmondásba kerül a koncepció zöldfelület-növekedést célzó törekvéseivel, melyre csak valamely, jelenleg leburkolt területek zöldítésével lehetne reális esély. Erre azonban a dokumentumokban nincs utalás. A koncepció e szakaszában nem ad megnyugtató és meggyőző magyarázatot arra, hogy ezeket a törekvéseket hogyan kívánja egymással összhangba hozni. Jelen formájában ez arra enged következtetni, hogy ennek kérdése átgondolatlan, gyakorlatba átültethető terv nem készült erre vonatkozóan.

Az A.2.2.9. melléklettel kapcsolatban meg kívánom jegyezni, hogy problémásnak érzem az átminősítések ilyen módon történő közreadását, az online közmeghallgatás formával ösztönözve különösen, mert az megnehezíti és részben ellehetetleníti az érintett területen élők számára a helyrajzi számok alapján történő beazonosítást, a kérdések feltevését.

Összegzés

A koncepció tüzetes átolvasása után lakossági csoportunk tagjai számára nem megnyugtató és biztató az a szemlélet, mellyel a koncepció készült. Az attrakciók és az ipari fejlesztések, beruházásösztönző törekvések mellett nem kap kellő hangsúlyt a helyi lakosság életminőségének javítása, az őket szolgáló fejlesztések, szolgáltatások és infrastruktúra bővítésére irányuló koncepciózus szemlélet és a jövő nemzedékek védelmét lehetővé tévő, a jelenben megfogalmazott, de jövőre ható irányelvek, szabályozások. Nem jelenik meg kellő szakmaisággal és megfelelő súllyal a jelenlegi globális tendenciák lokálisan érezhető hatásaira adott megoldások koncepciózus, átgondolt adaptációja a helyi viszonyokra, az nem épül be meggyőzően a tervbe. Az egyes cselekvési célok egymásnak ellentmondóak, mely tovább erősíti bennünk, lakosokban, hogy a koncepció nem eléggé átgondolt és így nem reálisan megvalósítható, valamint azt, hogy esetleg az egyes elemek megvalósulása eleve nem célja a városnak.

Problémásnak érzem városlakóként továbbá, hogy nem jelenik meg a koncepcióban a lakosság szemléletformálása és bevonás a az egyes cselekvési tervekben, nem jelenik meg konkrét cselekvésként a klímavédelem, a körforgásos gazdaság, mint szemléletmód a tervezetben, nem jelennek meg mitigációs és adaptációs stratégiák az egyes cselekvési területeken, melyek nélkül a 21. században városi koncepciót tervezni irracionális, felelőtlen és életszerűtlen.

Összességében a Zöld Akciócsoport helyi lakosokat összefogó informális csoportjának képviseletében is kérem a város illetékes vezetőit, dolgozzák át a jelenlegi tervet úgy, hogy a helyi lakosok érdekeinek, alap életfeltételeinek (levegő, víz, talaj minőség) és életminőségének megóvása, ezzel együtt jövőjének megóvása prioritást élvezzen a koncepcióban más szempontokkal szemben.

Kérem észrevételeim figyelembe vételét és azokkal kapcsolatos visszajelzésüket!

Nyíregyháza, 2025 január hó 12. nap

Fekete Éva